

Szerkesztői iroda:

Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkivissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyiltér sora 15 kr.

Zeneiskola.

E lap hasábjain ez előtt két héttel egy zenét tárgyaló érdekes cikk jelent meg, a mely nagyon felkeltette figyelmemet. Kíváncsian olvastam végig tartalmát és mohó vágygall nyeltem el minden sorát. Valaki erre azt mondhatná: „Ugyan hogy lehet olyan kíváncsi!” Pedig úgy volt, mert zenéről volt szó és mikor itt nálunk ilyen dolgokról irnak cikket, akkor megengedhető a kíváncsiság, hisz ez oly ritka, mint . . . ! Elég az, hogy a kíváncsiság oly mértékben erőt vett rajtam, hogy kénytelen voltam neki ülni és tartalmát nolens volens magamba szedni. Hogy ez pedig a szó szoros értelmében megtörtént, bizonyítják ezen sorok is, mert e percztől fogva úgy elteltem a legkülönbözőbb eszmékkel, hogy papirosához kellett folyamodnom, a mely szives is vala ezek közül egy néhánynak menedéket nyújtani. Így történt tehát, hogy jelen soraim létre jöhettek. Ki is bocsátom őket, hogy a világ is láthassa (hisz ugy is nálunk van a világ közepe) és törhessen pálczát fölöttük.

Ha valaki olyan uton halad el, melyen már többen haladtak, könnyű annak biztosan tovább menni, de járatlan uton haladva célhoz érni, ez már oly problema, a melyet nem könnyű megfejtetni. Pedig oly uton halad most tollam, melyet ez idő szerint itt nálunk még senki sem választott. Azonban a ki mer, az nyer. Ez új ut, új irány nem egyéb, mint egy a polgári leányiskolával kapcsolatos „zeneiskola” létesítése. — Tudom sokan megdöbbennek e sokat-mondó czim fölött, azonban egy kevés türelmet kérek és azonnal törlőgöngyöléssel szolgálók.

Először mi az a zeneiskola? Az egy oly intézet, a melyben nemcsak iskolába járó, hanem felnőtt lányok is nyernek nem egy, hanem több zenei tárgyban oktatást.

Másodsor mi volna ennek a célja? Erre röviden lehet felelni: „Rendszeres tanítás”. A mint hogy divat mindenféle kigondolható és ki nem gondolható alakú kalapokat viselni, ugy a zene tanulása is divattá vált és akad elég tanító is, ki, habár nem is érez magában semminemű hivatást, — tisztelet a kivételeknek — tuczatra fogadja az órákat és nem törődik azzal, hogy vajjon az eredmény milyen lesz. — Nem akarok

senkire rámutatni és ne is vegye senki magára, de általánosságban a kemény szót ki kellett mondanom. — A zeneiskolának célja tehát első sorban az volna, hogy ennek a fennforgó körülménynek utját állva, ott a növendékek bizonyos rendszer szerint módszeres oktatást nyerjenek. A rendszeres tanításnak pedig abban áll az érdeme, hogy nem a rendszer alkalmazkodik a növendékek egyéniségéhez, hanem a növendékeknek kell alkalmazkodni a rendszerhez, a minek végeredménye az lenne, hogy a növendékek egy szép reggelen meglepő ügyességet és biztos tájékozottságot tanusítana. Rendszeretlen tanítási módszer soha sem vezet eredményhez, azt azok, kik zenetannal foglalkoztak, tudni fogják és talán akárhány szülő már tapasztalta is annak eredménytelen voltát! — Egy rendszeres zeneiskolában különben tömeges tanulárról lehet szó, a hol az egész növendék-serget kisebb csoportokra kellene osztani, a szerint, a mint az egyesek képessége vagy már előrehaladottsága kívánna és épen a tömeges tanulás az, a mely nem engedi, hogy rendszertelenségbe essék az ember, hanem annak irányát szigorúan követni kényszeríti.

Harmadsor mi volna a haszna? Erre is röviden lehet felelni: „Olcóság és többoldalúság!” Vegyük mindeniket egyenkint. Minden növendék — tegyük fel — fizetne tandíjat havonként 3 frtot, esetleg még kevesebbet, a mit a növendékek létszámától lehetne függővé tenni; azonban a maximum csak 3 frt volna. Ez egy oly csekély díj, a melyet minden rangbeli ember, ki hajlandó gyermekének zenei képzést nyújtani, megbírhata, a nélkül, hogy nehezére válna a tandíj fizetése. A mi a többoldalúságot illeti, az a következendőkből áll: A zeneiskola tárgyait (egyelőre csak leány-növendékekre számítva) zongora, ének- és zene-elmélet képezné egyelőre, a melyekre minden beiratkozott növendék kötelezve volna annak is inkább, mivel ezen három tárgy oly szorosan összefügg, hogy ezeket elválasztani nem szabad, ha azt akarjuk, hogy a zenei kiképzés tökéletes legyen. A tökéletesség alatt pedig nem azt értem, hogy első rangú művészné váljék minden növendékből, hanem a zongora-játszásban és éneklésben birjon annyi ügyességgel, hogy egy középnehézségű darabot tudjon önállóan is betanulni, a nélkül, hogy az illető

tanító mestere a háta mögött álljon és számlálja a szokásos német rigmust: „eine, zweie, dreie, viere!” Eljön az idő, hogy nem veszt több zongora-leczkét, vagy Hymen karjaiba szőlítja végzete, hát most ki fogja betanítani az új darabokat? — Innen van az, hogy nagyon sok fiatal nő ügyesen játszott valaha tanítója szárnyai alatt, de midőn saját szárnyaira kellett bocsátkoznia, azon vette magát észre, hogy bizony azok gyöngék és nem képesek őt oda vinni, a hová ő szépen kigondolta. Előveszi régi darabjait, egy ideig játszódjá, végre kezdi unni őket, szeretne újakat tanulni, de nem képes és az lesz a vége, hogy teljesen beleun és a zongorát penzióba helyezi. Tehát ezért fizetett annyi drága pénzt, azért kellett telen-nyárban, hóban, sárban órákra járni? Nagyon természetes, hogy a kinek nincs tehetsége, arról nem is szól ez az eset! — Továbbá a nő egyik ékessége a szép éneklés és ezért kell azt az Istenadta hangszert kellően képezni, hogy az a mi megvan (kivételek itt is vannak) és nem kell pénzen venni, ne heverjen parlagon, hanem kapja meg a szükséges esziszolását. Az elmélet ismerete pedig egyik legfontosabb ága a zenének és a nélkül nem is lehet zenei kiképzésről szó, mert első és utolsó is az elmélet. Ezt pedig sajnos — nem ismerik zenélő ifjaink. Mert megjegyzendő, hogy nem abban áll annak tudása, hogy meg tudjam magyarázni, miért áll egy pont valamely hangjegy után és mit változtat az a beosztáson, hanem van annál fontosabb része is az elméletnek p. o. az összhangzattan. Képzeltük el, hogy egy jól iskolázott növendék, a milyen itt nálunk elég van, el akarna egy egyszerű népdalt zongorázni, de hangjegye nincs hozzá, azonban a dalt ismeri. Hogy játszódj most a kíséretet hozzá, ha az összhangzattan legelőlembb szabályait nem ismeri? Pedig ez az, a mit szabad ábrándozásnak (fantázia) neveznek és a mit minden jó zongorázónak érteni kell, Annyit pedig minden zongorázónak kell tudnia, hogy az eléje tett darabnak ne csak külső alakját lássa, hanem annak beltartalmát is megértse, mert a nélkül sohasem tud egy zenedarabot úgy előadni, hogy abban felfogás, lélek nyilvánuljon. Ezt pedig úgy érhetjük el, ha az elméletet a zongorával párhuzamosan és fokozatosan tanítjuk, mely által elérjük azt, hogy önállóságra tesznek szert és kiképzésök kerek egész. Egy nő-

TÁRCZA.

„Egy regény 1915-ben“.

Érdekes francia könyv jelent meg a minapában e czimvel, Alfred de Ferry től.

Nem azon regényes történetek közé tartozik, melyeket annyira szerettek már a régebbi időkben is a francziák.

Ép ellenkezőleg: a hihetőségre nagy gondot akar fordítani s nem akar a ködös jövőbe bepillantani, hanem egyszerűen csak a hoinap történetét akarja érdekesen leírni.

A szerző pessimistikus világnézetű ember. Már az előszóban kimondja abbeli meggyőződését, hogy a világ mind rosszabbá és rosszabbá válik s az önzés és érdek-hajhászat lassanként megmértelez minden, alapjában jóra-való embert is.

Lássuk a külpolitikai viszonyokat, vagyis azon eseményeket, melyek mostantól kezdve egészen 1915-ig „történnek“.

Kezdjük Franciaországon.

Ott a köztársaság még mindig fennáll, de anarchista elemek veszedelmes mérvben kezdenek a kormányzatba betolakodni.

Boucher tábornok (Bou langer) folyton nevezetes szerepet játszik s azon tőri a fejét, hogy kezébe kerítse a kormányzat gyepelét.

Mint derült égből a villámlás, ugy jön a német császár hadüzenete. A tábornok átveszi a francia hadsereg vezérletét. Az első összecsapások nagyon véresek: egyik fél sincs megtörve.

Ekkor közelélp az orosz ezár, létrejön a béke — a status quo alapján.

Természetesen azonban előbb megverik a francziák az olasz hadakat s a francia tengerészek megsemmisítik az olasz flottát. Olaszország meg van alázza, s áfrikai hódítványait is elveszti. De Boucher urnak is ugyancsak meggyőlám a bakt honfirtásaival. Ők határozott és fényes győzelmet vártak s mintán ez nincs meg, hazaárulónak nyilvánítják s felakasztják — in effigie. Párisban az anarchia uralkodik most már.

A főváros előjárói kényszerülnek kimondani a vagyonszelosztást. E czéleből confiskálnak minden magánvagyonot és aztán „feddhetetlen” férfiakra bízzák a megörzést és felosztást; a derék férfiak természetesen hűségesen kezelik el a rájuk bízott pénzeket, minek folytán újabb zavargások támadnak.

Boucher generális azonban bevonul seregével — melyet a vidéken szervezett — Párisba s leveri a vagyonszelosztó urakat, lecsendesíti a népeket.

Tehát ő az ur.

azonban mégsem teszi meg magát császárnak, hanem holmi direktorium főtét alakít, (a lá Napoleon!) melylyel okosan és bölcsen kormányozza a köztársaságot.

Olaszországban pedig szintén skandalumok történnek ezalatt. A nép elcsapja a királyt is, meg a pápát is. (óh! óh!)

A szegény öreg pápának sok állam ajánl föl (!) most nyugodalmat othont s ő a „katholikus” Ausztria ajánlatát fogadja el, minek folytán „némi fény és dicsőség aranyozza be az osztrák uralkodók kissé kopottas régi trónját“.

IV. Sándor orosz ezár ezalatt holmi alkotmányfélével sziveskedik népeit megajándékozni, kik ennek mód nélkül

megörvendenek s elveszik Angliától — Indiát, Kanadát meg az Egyesült államok foglalják el s így a derék angolok szerencsésüllegé hanyatló felben van immár.

Törökországról, a Balkán népeiről nem beszél a história; hanem igen Spanyolországról, hol a köztársasági párt szintén nagy zavarokat okoz.

És Németország?

Az még mindig olyan hatalmas, mint azelőtt volt. A szocialisták, kikről olyan nagy dolgokat várt Európa, nem igen mozognak, vagy jobban mondva hiába mozognak. Most már miután Franciaországgal egy időre leszámolt, az északi kalosszura fordítja figyelmét a hidegvérű és harczedett porosz.

Ime ez a kezdet, mely a regény eseményeit környezi. Bizonyára egy kissé furcsa, de nem mondható teljesen lehetetlennek és némely kombinációk számbavételével van megalkotva.

A regény hőse Paul de Boucourt, hősnője Louise Mézu, egy igen sajátos leány, ki már huszouhárom éves korában „országgyűlési képviselő”, — az igaz, hogy nem nagy szóöbbséggel választották meg, mert a győnédebb nem szavazói ellens voltak, minthogy a jelöltet igen szépnék és fiatalnak találták.

Mint mondtuk már, szép fiatal leány; különös ismertető jele, hogy csillogó és elbűvölő zöld szemei vannak.

Atyja különben régi republikánus és „martyr”, ki szent elvéért több időt töltött záros helyen, mint szabad levegőn.

Érdekes alak a hősnő, kinek igazi eleme a politika. A történetbe jól beleszövődik Bouchernak harca Radiotval, a nagy republikánussal, kinek Louise egyik leguavezetesebb párthive.

etek.

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.gőgépek
ben

gyár

BACH

gy. államvasp.
megerk. kapu-
nyí tavolságra.

vendékre ilyformán hetenkint jutna: 3 zongora-, 2 ének- és 1 elméleti óra, havonként 24 óra, 3 frt tandijért.

De most a végső kérdés volna hátra t. i., miképpen kellene ezt megkezdeni? Erre a felelet egyszerű is, de nehéz is! Először kellene ügyes és szakképzett tanerők, a kikre nyugodtan bízhatnák a szülők gyermekeik zenei kiképzését. Nézetem szerinti vannak itt Enyeden olyan szakképzett tanítók és tanítónők, kik felszólítás esetében szívesen támogatnák az eszme megvalósulását. A dolog finansziális kérdése azonban fontosabb. Ennek a létesítendő zeneiskolának támasz kell, különben gyenge falai bedőlnek és maga alá temeti azt a jó akaratot, mely ez iskolát létre akarná hozni. Már előre-bocsátottam, hogy a zeneiskola kapcsolatosan a polgári leányiskolával jöhetne legjobban és leg-sikeresebben létre, ebből kifolyólag a zeneiskola hivatalos czíme ez lehetne: „városi zeneiskola” és most kinek volna inkább érdekében, mint Nagy-Enyed város nemes polgárságának és e város tekintetes előjáróságának, hogy ez eszmet pártolja, magáévá tegye és előmozdítsa. Nem kerül az nagy áldozatokba, hisz helyiségről nem kellene gondoskodni, csak a tanítás megkezdéséhez szükséges beruházás volna első sorban elkerülhetetlen. Ez indítvány sokkal fontosabb, sem hogy el lehetne könnyen ejteni, fölkérek tehát minden érdekelt felet, kik ez eszmet támogatni kívánnák, e lap hasábjain esetleges észrevételeiket közzé tenni, hogy utasításukkal, tanácsukkal ez ügynek segíthessenek. Bizzunk a nemes polgárság böles belátásába és vezérelje őket is azon eszme, a mi engemet és akkor tudom, hogy tervem nem hal meg csirájában, hanem kihajt, virágozni fog, hogy majd a későbbi generáció élvezhesse egészséges gyümölcsét. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Egy a sok közül.

LEVELEZÉS.

Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás.

Asszonynépe, 1889. jul. 1.

A folyó évi szept. 1-én két éve lesz annak, hogy sorsom ezen községbe vezérelt. Ugy hallom, hogy ezeltől évvel a patriarchalis élet azon boldog tanyája volt Asszonynépe, hol egyik multság a másikat váltotta fel, tehát a magyar lakosság éveket előbb a boldog jólétnek örvendhetett. Fájdalom azonban a régi boldogságnak még csak nyomai is alig láthatók s úgy eltűnt azon jó állapot, hogy már takarni sem lehet többé szegénységünket.

Ily körülmények között igen fontos nemzeti kötelességet teljesített a magas közoktatásügyi miniszterium, hogy átvette a felekezettől az iskolát 30 évig terjedő fenntartási végett s 1200 frtnyi költséggel átalakította a papi lakot iskoláépületté, jóllehet mindennemű melléképület nélkül. A telek pedig sövénykerítéssel védtetett körül, mely nem-sokára elzúllott s kerítetlenség miatt két középület: iskola és templom a folytonos romlásnak voltak kitéve.

A miniszteriumban pedig kimondatot határozatilag, hogy az állam jelen pénzügyi viszonyai miatt további építkezésekre egy krajczár sem fordítható s így nem volt

Völegényt, mindent sutbadob a női képviselő, mikor Bouchernak egy államesinyéről értesül s rohan vissza Párisba, hogy ismét rendbehozza a dolgokat és lelkesítse a pártot.

Rendkívül ügyes és szellemes e műben az országgyűlési, club- és művészi élet leírása, mely alkalommal egészséges és találó humorát csillogtatja az író.

Az epizódok jól beillanak a főcselekmény keretébe.

A regény vége igazán fölemelítésre méltó:

Paul ur, (ki időközben nőt vett Louiseit) azt olvassa az egyik újságban, hogy az ő felesége a Rabiót kedvese.

Rohan a szerkesztőségbe, hogy elégtételt vegyen ezért.

A szerkesztőség külön párbajvívója (mindenütt van egy-egy) megöli őt duellumban s neje most már nem kell, hogy titkos kedvese legyen Rabiót-nak.

A nép egy gyűlésen óriási lelkesedéssel választja meg Louiset és Rabiót consuloknak, legjobbnak látván visszatérni az ósrómai szokáshoz...

A könyv szerzője mindenesetre royalista érzelmű, vagy még boulangista is szívesebben, mint köztársasági, mert a republica hátrányait és ferde intézményeit igazán élénk színekkel eseteli.

A gyöngédebb érzelmek esetelése nem kenyerre az írónak. Inkább satirikus, mintsem ideje és kedve volna szerelmi reflexiókra vagy más ilyes dolgokra, melyek különben bizonyára nem is illenek a jövő száz praktikus eljárásához és gondolkodás módjához.

Annai igaz, hogy a könyv szerzője ügyesen kigondolt tárgyat adott elő szellemesen, beszélt a jelenről — a jövő képeiben. Főleg az emancipált és a családi életben is annyira kardos „honmentő” képviselő alakja igazán új és eredeti.

Szőcs Géza.

expediens hátra, mint az egyetlen mentő horgonyhoz, a társadalom áldozatkésztségéhez folyamodni. Készítettem tehát az új év 2-ik napján egy gyűjtő ívet, melyet hitelesítettem az iskola és egyház gondnokainak aláírásával s így a néprevelés ügyéért fellekesülve bekopogtattam azon áldozatkész közönséghez, melynek nagyobb részét még enyedi tanulókoron óta van szerencsém ismerni és tisztelni. Legyen hála a mindenhatóknak, mert közöztem áldozatosomnak olyan eredménye lett, a melyet tekintve jelen pénzügyi viszonyainkat még csak távolról sem mertem reményleni.

Nagyenyed és Marosújvár városokban. M. Sz. Király. Csombord, Bagó, M. Lapad, Fugad, M. Bükkös, Forró, Csekelka, Csongva, M. Csesztve, Miriszló, Haporton, O. Szilvás, Szász Vesszős és Asszonynépe községekben találtam fel azon áldozatkész közönséget, mely iskolánk és templomunk kerítésére 126 frt 80 kr pénzt és 16 drb sasfának való fát adományozott. Ezen adományból készítettünk az utca felől, mintegy 110 méter hosszú deszka-kerítést első minőségű szőlészakából kétféle nyíló kapu- és utcaajtóval ellátva, 60 méternyi sővény és 40 méter jó gyepe kerítést ezeket az iskola fenntartó állam tulajdonába, a közelibbről tartandó gondnoksági gyűlésen számadásom betérjészekor, át fogom adni.

Továbbá az iskola udvara évek hosszú során át dombokkal és gödrökkel dísztelenkedett. Megkértem a szülőket, hogy közös erővel hordják el innen a dísztelen dombokat. És nemesak a szülők, hanem az egész magyar lakosság segített úgy az udvar leplánerozásában, mint a kerítés anyagának összehordásában, kivéve Csekme Ferenczet a falusbíró.

S már most itt közlöm az áldozatkész közönség becses névsorát.

Id. Gáspár János, báró Kemény Kálmán 5—5 frt. Szász József, Török Bertalan, Winkler János, Müller Mihály, Gáspár János, Tábori Albert, br. Kemény György, báró Bánffy Jenő, b. Kemény Simon 2—2 frt. Pogány János, Málnási Károly, Tóth Miklós, Veress Miklós, Folyovich Sándor, Orbai Lajos, Szilágyi Gyula, Kovács József, Váro Ferencz, Straub János, Szilágyi Farkas, dr. Bartók György, Hegedüs János, Kovács Gyula, Dezső Zsigmond, F. Sándor Miklós, Székely Ferencz, Henzely József, Ungerpek Miklós, Cirner József, Bisztritsány Lajos, Bodola és Vajda, Feiler Farkas, Luka Albert, Nagy Lajos, Garda József, Kolumbán Antal, dr. Jenei Elek, Szabó Ferencz, Korbulyn Bálint, b. Splényi Henrich, dr. Magyarai Károly, Fodor György, Papp Gyula, dr. Szász Károly, Graef János, Imre József, Blaska A., E. Ujvári Sándor, Geber Károly, Iváncsik János, Sándor Jenő, Csuka Gy., Elekes Albert, Geley Gyula, Virág Tamás, Bartha Demeter, Bod Lajos, Zeyk Kálmán, Bapaics Romeo, Medgyes Bálint, Fodor Miklós, Kereskes Mihály, Pánta József, Varró Gergely, Bedőházy Pál, Bedő Károly 1—1 frt. Monostori Károly 6 frt 20 kr. B. Kemény Endre 3 frt. Vajna István Asszonynépén levő 3 frt követelését (még nem folyt be.) Pongrácz Géza, Herepei Károly, Székely Albert, Tana Gyula, Farnos Dezső, Dancs Samu, Máthé István, Fogarasi Albert, Boez József, Sáska Sándor, Veres Miklós, Jakab Károly, Sándor János, Römer K., Székely János, Pásztor Gyula, asenbrenner Mátyás, Jancsó Lajos, id. Szilágyi Péter, Chirila István, Gáll Lajos, Simon Samu, Vajna Miklós, Barabás L., Fikler Teréz, Derzsy Jenő, Inceze József, Pánczky, Melezer Lukács János, Belle László, Deési Samu, Török Dániel, Jancsó Soma, Hersch Herman, Farkas Miklós, Pócsa Mihály, Gyárfás Zsigmond, Adorján Pál, Harmath Bogdán, Bedő Samuel 50—50 kr. Lőcsy Sp. Lejos, Véghe Samu, Simon Pál, N. N., Scheidel József, Inceze Samu, Koutz Géza, Ikrík A. 40—40 kr. Mórággy István, Dancs Mózes, Klein Farkas, Jován Miklós, Moorá Károly, Silló J., Boér Miklós, Eichinger János 30—30 kr. Szalánczy Lőrincz 4 szál fa, Finna Kálmán 1 fa, Járny Károly 1 fát, Gr. Teleky Károly 2 fát, az asszonynépi ref. egyház 8 fát. Összesen 126 frt 80 kr és 16 fa sasfának adományoztatott.

Áldja meg a gondviselés a mélyen tisztelt adományozókat mert becses fillérek által megmentettek egy iskolát és templomot a folytonos romlásból s fogadják végül, mint a néprevelésügy egyik szerény napzsámogatását, a nyilvánosság terén is még egyszer a legmélyebb köszönetemet és hálámot, hogy a jótékonykezűl áldozatosomat így szép eredményre juttatták.

Szász Lajos,

áll. isk. tanító.

Alvincz, 1889. július hó 4-én.

Nem szokásom hírlapi cikkek írása, de jelen esetben nem mulasztatom el. — habár igen röviden is — értesíteni a tek. szerkesztő urat az alvinczi állami iskola növendékei ez évi vizsgáinak lefolyásáról. A legnagyobb örömmel teszem ezt, mert csak a legörvendetesebbet írhatom.

A vizsgák megyénk érdemes és kifáradhatatlan ügybuzgó tanfelügyelője nags. Gáspár János ur személyes vezérelése alatt e hó elsején vették kezdetüket s 2 án dél után 7 órakor végződtek be számos szülő s érdeklődő közönség részvétele között.

A három derék tanító; névleg s csak megérdemlik, hogy nevük is megemlítessék. Székely Lehel vezértanító; Szalay Etelka és Péterffy Árpád, megmutatták a már lefolyt tanévben, hogy kötelességeik

teljesítésében semmi fáradságot nem ismerv kiváló szak-értelemmel munkálkodtak gyermekeink jövőjének meg-állapításában. Ezt nemesak én mondom, ezt átlátták a jelenvoltak. Ennek adott örömmel kifejezést a nagyságos tanfelügyelő ur is. Mindenik osztály vizsgájával teljes megelégedését nyilvánította s azon, a tanítókra nézve azon legnagyobb elismerést kifejező nyilatkozatot tevő, hogy ily vezetés és oktatás mellett a legnagyobb örömmel, „bátran meri a végzett növendékeket bármely intézetbe bocsátani, mert azok az alvinczi állami iskolára dícsőséget fognak hozni”. Kell-e ennél nagyobb elégtétel a tanítókra nézve, kik csak a legnagyobb erőfeszítéssel s ügybuzgósággal voltak képesek hárman a 311 növendéket azon igen szép eredményre vezetni. Es ezt az elismerő szavakat a szakértő, részrehajlatlan tanfelügyelő ur mondá! Merit-senek az illetők ezen szép és valóban megérdemelt szavakban kitartást, erőt a jövőre is.

A már teljes megelégedést kinyert vizsgák, fény koronája volt a zárónapely. A legnagyobb örömmel s élvezettel hallgattuk a Székely Lehel ur vezérelése alatti 4., 5. és 6. oszt. növendékeinek két szólamu helyesen megválasztott s előadott énekeit, melyekre megjegyezni méltóztatott a nags. tanfelügyelő ur, hogy nehogy azt higgye valaki, hogy ezen csinos énekek előadása készítette azon megérdemelt nyilatkozat tételére, hanem azon általános eredmény, mely a tanügy értelmes feldolgozásában, betanításban volt tapasztalható.

Mindezek után én is szívből kívánom, gondnok-sági tag Teleky József főszolgabíró urnak szavaival ölvé, ki a zárónapelyen örömet el nem titkolhatva elismerését és köszönetet szavazva tanítói karnak, kik ez évben meg-mutatták, hogy a tanító és közönség mi módon élhetnek egymással egyetértésben: ez évi munkásságukért köszönetet mondva, kívánni: „éljen az alvinczi állami iskola derék tanító kara” !!

TANÜGY.

ÉVZÁRO BESZÉD.

Tartotta: DR. BARTÓK GYÖRGY, a n-nyendi állami polgári és városi elemi iskola évrő ünnepélyén jul. 28-án.

Midőn tanítók és tanítványok, szülők és a nevelés-ügy iránt érdeklődők városunk elemi és polgári leányiskolájában az 1888/9-iki iskolai évet ünnepélyesen bezárnak e helyen összegyűlekezünk: a lefolyt iskolai esztendőnek e végpontján — miként a pihenő utasnak — önkénytelenül is a megfutott pályára tekintenek vissza szemünk, — számbavenni még egyszer az akadályokat, melyekkel utunkban találkoztunk, megvizsgálni az eredményt, melyet — bár fáradság és verejtéket hullatva — Istennek kegyelméből elértünk és reámutatni az irányra, melyet követve ezélehoz juthatunk.

A nagyérdemű közönség igen jól tudja, hogy miud a polgári, mind az elemi leányiskola e mostani alakjában és egymással való organikus kapcsolatában csaknem egészen új szervezett intézmény, melynek megvalósításán e városban a leánygyerekek nevelésügye iránt érdeklődők már évek sora óta fáradoztak s e fáradozást városunk egész egyetemé élénk érdeklődéssel kísérte. Megyénk buzgó tanfelügyelője, a hazai néprevelés apostolainak Nesztorja, valamint iskolaszékünk és e város képviselő testülete, élén a nevelésügy iránt élénken érdeklődő és annak emelésében tevékeny részt vevő polgármesterrel évek óta kérték Magyarország Cultus-ministerét: tegye lehetővé nekünk e városban a néprevelés kellő rendezését. Az eredmény, a mit elértünk, városi elemi és polgári leányiskoláinknak mostani alakja. Be kell vallanunk, hogy a cél, melyet magunk elé tűztünk volt, az elért eredménynél jóval nagyobb vala; a legfőbb azonban így is eléretett: a legsürgősebb kérdés megoldatott. Mihelyt megkaptuk a felsőbb helyről jövő biztató vigaszt: a város közönsége a miniszteri ígéretre egy nagy és felemelő tettel felelt, e város legszebb pontján mintegy 26 ezer frt értékű szép épületet bocsátott át iskola helyiségül teljes felszereléssel és ezen felül kimondá azt is, hogy az ugynevezett elemi iskola fenntartásának egész terhet vállaira veszi.

Igy történt, hogy ezen iskolai évben az addig fenn-állott és államilag segélyezett városi polgári fiú és leányiskola helyét a városi elemi és a női kezimunkatantolyan-mal megtöltött állami polgári leányiskola foglalta el.

Hogy a cél, mely felé állandólag törekedtünk vala, helyes volt, a tapasztalat azonnal bebizonyította: e múlt évi szeptember 27, 28 és 29-ik napjain, midőn a beiratások történtek, társadalmunk minden rétegeből nagyszámmal sereglettek a tanulók leányiskolánk felé és a tanítók az elemi és polgári iskolában egyaránt, a rájuk rótt kötelesség teljes tudatával, a nevelésügy iránt lelkeikben érzett szeretethez méltó nagy buzgósággal és fokozott igyekezettel kezdették és folytatták a tanítás és nevelés nagy és nemes munkáját, hogy a különböző iskolákból összesereglett tanulóknál a fölvetel alkalmával észlelt hiányokat — daczára hogy a tanításra rendelt időből egy egész hónapot kellett elveszíteni — kipótolják, a törvény által az egyes osztályok elé tűzött ezélt teljes mértékben elérjék. Minő volt a siker, mely fáradságukat koronázta: e kérdésre az imént lefolyt érvizsgák, a bemutatott dolgozatok, rajzok és női kezimunkák adhatták meg a feleletet és megadhatja a polgári leányiskola felügyelőtelével megbízott gondnoki kar, valamint az elemi leányiskola

vezetésére el-figyelemmel. Es azt hisze-szerencsés va-bizásából n-ítéletének les-két iskola ta-rését és kős-önmagában i-természetén-velői nagy te-kijeletem, k-közül nem eg-az adott ért-nemzeti költ-különféle da-megvilágosod-érzelem- és hangjait.

Ne veg-illum conven-megérdemelt-megkezdett i-minden olyan-és a sziv, a-fejlesztés képes-nemzetnek e-lépnek át —-között tudják-nagy feladato-hazában, az-magokkal az-és sohaszem

De en-megáldó keg-munkájában-csapást, mely-megzavarta v-a rövidebb v-ez rendszeren-lánál történ-vagy éppen u-

Az év-234 volt, kik-betegség mia-ok nélkül sz-fájdalmat kel-meg ne emle-dékéről, kit o-Végh Erzs-után folyó é-közül ragada-

Es egy-zem ki a csa-gondnoki kar-Ferencz taná-hagyott hátra-vártunk mi i-percz alatt-emberbe hely-

Iskolán-tésébe bocsát-vagy az ugy-az én fejtege-várakozó tan-nem akarom-növendékek !-visszajönni is-és lelki erőbe-vegtépen táv-nak a kincse-szentelték va-

De mie-felszólítunk s-dicséretes m-adnánk, ha-csak szük kö-azonban min-szülők, a tani-

Legelső-igyekezetek

Midőn-nelet az élén-sunk ezen u-kísérte: egy-lődést álland-mindnyájunk-drágá tárgya-sodjék és ál-városra, han-melyet nagy-azon eszmék-egy czélra t-logyen.

iváló szak-
nek meg-
átlatták a
nagyságos
ával teljes
ézve azon
tervé, hogy
örömmel,
intézetbe
dicsőséget
a tanítókra
gyűzbuzgó-
léket azon
ró szavakat
da! Merit-
lett szavak-
gk fény
brómmel s
stese alatti
helyesen
megjegyezni
nehogy
adása kész-
nem azon
lgozásában,
gondnok-
záival élve,
elismerését
vben meg-
n élhetnek
ért köszö-
ami iskola

vezetésére elhívott iskolai szak, melyeknek tagjai éber figyelemmel kísérték és vezérelték iskolánk életműködését. És azt hiszem, ha én — ki mindkettőnek tagja lenni szerencsés valék — itt e helyen és alkalommal az ő megbízásukból nyilatkozom: az ő, sőt az egész közönség ítéletének lesznek tolmácsa. Midőn kifejezem, hogy mindkét iskola tanítói kara a szülők és mindnyájunk elismerését és köszönését érdemelte ki az eléje tűzött, már önmagában is nehéz, de e legelső tanévben a kezdet természeténél fogva fokozott mértékben nehezzé vált nevelői nagy feladat sikeres megoldásával. Nem tévedek, ha kijelentem, hogy a bemutatott rajzok és nő kézimunkák közül nem egy mindnyájunkra meglepő hatást gyakorolt, az adott értelmes és szabatos feleletekben, valamint a nemzeti költészet egyes termékeinek szavalatában és a különféle dalok harmonikus éneklésében a tanítók által megvilágosodott értelemnek és a nő nemesen fejlődő érzelem- és kedélyvilágának hallottuk lelkükbe esendülő hangjait.

Ne vegye a tanítói kar ez elismerést a társadalmi illem convencionalis nyilatkozatának, sőt tekintse azt a megérdemelt köszönettel összekapcsolt kérésnek, hogy a megkezdett irányban haladjon tovább és ragadjon meg minden olyan eszközt, amely leánygyermekünknek az ész és a szív, a gondolat és a kedélyvilágának összhangzatos fejlődését képes eszközölni, hogy ekként a szülőknek, sőt a nemzetnek e féltett kincsei — ha majd az élet iskolájába lépnek át — bármely munkakörben, bármió életviszonyok között tudják és akarják hiven és egészen betölteni ama nagy feladatokat, melyek reájok várnak a családban, a hazában, az egyházban és társadalomban; hogy vigyenek magokkal az életbe felvilágosodott értelmet, derült kedélyt és sohasem lankadó munkakedvet.

De emberé a munka, istené az áldás; Istennek megáldó kegyelme volt velünk a lefolyt iskolai év nehéz munkájában is és tartott távol intézetünkől minden olyan csapást, mely a tanítók és összes tanuló munkálkodását megzavarta vagy félbeszakította volna, bár egyes tanulókat a rövidebb vagy több ideig tartó betegségek — a mint ez rendszeren minden iskolai évben és minden ilyen iskolánál történni szokott — előmenetelükben akadályoztak vagy éppen meggátoltak.

Az év folytán beiratkozott összes tanuló létszáma 234 volt, kik közül év végéig 10 egyebüvé távozott vagy betegség miatt kimaradt, 1 pedig minden kényszerítő ok nélkül szakította félbe a továbbtanulást. És itt — bár fájdalmat kelt fel a visszaemlékezés — nem tehetem, hogy meg ne emlékezzem a 2-ik elemi osztály kedves növendékéről, kit osztatlanul szerettek tanítói és tanulóitársai, V e g h Erzsikéről, kit alig néhány napig tartó betegség után folyó évi február 23-án a szülők szerető karjai közül ragadta ki a halál.

És egy ávzáró beszéd szűk keretében, miképen fejezzem ki a csapás nagyságát, mely a polgári leányiskola gondnoki karát és benne egész nevelésügyünket a Székely Ferencz tanár halálával érte? Működése áldásos nyomokat hagyott hátra a Bethlen-főiskolában, működésétől áldást vártunk mi is: de hirtelen elragadta a halál, hogy egy perc alatt tegye semmivé a kiváló férfinaba, az egész emberbe helyezett összes reményeinket.

Iskolánk beléletének aprólékos és részletes fejtegetésébe becsatlakozni s ez által a szülők és a nagy közönség vagy az ugy is kifáradt tanítói kar, de mindenké felett az én fejtegetéseimnél fantosabb dolgokra leskelődő és várakozó tanuló türelmét tulfeszíteni és próbára tenni nem akarom, hanem egyenesen felétek fordulok, szeretett növendékek! kérve Istent, hogy a kiknek czélja ismét visszajönni iskolánk kebelébe, azokat hozza vissza ép testi és lelki erőben a munka tovább folytatására, a kik pedig végképen távoznak, azok vegyék nagy és jó hasznát azoknak a kincseknek, melyeknek megszerzésére tanulással szentelték vala gyermekkoruk legszebb éveit.

De mielőtt eltávoznátok: jöjjetek ide mindazok, kiket felszólítunk s vegyék külső jutalmát a szorgalmuknak és dícséretes magukviselésének. Többet is és mindeniknek adnánk, ha erőnk engedné; így a külső jutalmazással csak szűk körre szoríthatnánk; a legnagyobb jutalmat azonban mindnyájan elnyeritek, sőt immár birjátok; a szülők, a tanítók és mindnyájunk szeretetét.

Legelső sorban ezt a mindennél többelő jutalmat igyekezzetek ezután is kiérdemelni szeretett növendékek.

Midőn pedig a nagy közönségnek mondunk köszönetet az élénk érdeklődésért és figyelemért, mellyel városunk ezen új szervezeti intézményének fejlődő életét kísérte: egyszersmind kérjük, hogy ezen jó akaró érdeklődést állandólag tartsák meg, hogy ezen leányiskola legyen mindnyájunk szeretetének, gondoskodásának és figyelmének drága tárgya, hogy ekként évről-évre fejlődjék és izmosodjék és áldásos működését árasztva ki ne csupán a városra, hanem az egész vidékre, sőt az egész nemzetre, — melyet nagygyá és erőssé a férfunak és a nőnek ugyanazon eszmékért hevülő nemes lelkesedése és ugyanazon egy czélra törekvő együttes munkálkodása tehet. Ugy legyen.

Vasúti menetjegy-árak Nagyenyedtől a zónatarifa szerint.

- A) Szomszédforgalom.
- I. szakasz. Felvinez és Tóvis állomások — M.-Ujvár, M.-Décsé, Diód, Oláhcsesztve, Mihályfalva és M.-Sz.-Imre megállóhelyekre személy-vegyes vonaton I. o. 30 kr., II. o. 15 kr., III. o. 10 kr.
- II. szakasz. Kocsárd, Gyulafehérvár és Karácsonfalva állomások — Harasztos, Vajdaszeg és Csus megállóhelyekre I. o. 40 kr., II. o. 22 kr., III. o. 15 kr.
- B) Zónaforgalom.
- I. zónába tartozó község nincsen.
- II. zóna. Gyéres, Balászfalva, Kecske I. o. 1 frt, II. o. 80 kr., III. o. 50 kr.
- III. zóna. Virágosvölgy, Mikeszáza, Hosszuaszó, Marosludas, Marosbogat, Mezőlengyel, Tohát, Alvincz, Torda I. o. 1 frt 50 kr., II. o. 1 frt 20 kr., III. o. 75 kr.
- IV. zóna. Kiskapus, Alkenyér, Kerelőszentpál, Csapóradnóth, Mezőmehes, Mezőfal I. o. 2 frt, II. o. 1 frt 60 kr., III. o. 1 frt.
- V. zóna. Kolozskara, Medgyes, Báld, Nagyselyk, Nyárádó, Eczel, Marosvásárhely, Szászváros I. o. 2 frt 50 kr., II. o. 2 frt, III. o. 1 frt 25 kr.
- VI. zóna. Apahida, Kolozsvár, Erzsébetváros, Kecsed, Kissármás, Piski, Déva, Sáromberke, Gernyeszeg, Ladámos, Csernakeresztur, N.-Cég, Budatelke, Vizákna I. o. 3 frt, II. o. 2 frt 40 kr., III. o. 1 frt 50 kr.
- VII. zóna. Magyaránás, Magyarborgó, Dános, Segesvár, Szent-Mihálytelke, Nagyszeben, Szászváros, Szászszentgyörgy, Branyicska, Zeyfalva, Kalán, Vajdahunyad, Russ I. o. 3 frt 50 kr., II. o. 2 frt 80 kr., III. o. 1 frt 75 kr. — Gyorsvonaton I. o. 4 frt 20 kr., II. o. 3 frt 50 kr., III. o. 2 frt 10 kr.
- VIII. zóna. Egeres, Szitána, Jegenye, Héjasfalva, Vermes, Lekenze, Kerlés, Marosilye, Guraszada, Várallya, Hátszeg I. o. 4 frt, II. o. 3 frt 20 kr., III. o. 2 frt. — Gy. v. 4 frt 80 kr., — 4 frt, — 2 frt 40 kr.
- IX. zóna. Bánfihunyad, Erked, Szeretfalva, Székelykeresztur, Zám, Sajómagyaros, Nagyalambfalva, Puj, Krivadiva I. o. 4 frt 50 kr., II. o. 3 frt 60 kr., III. o. 2 frt 25 kr. — 5 frt 40 kr. — 4 frt 50 kr. — 2 frt 70 kr.
- X. zóna. Kissebes, Boneza, Kacza, Beszterce, Bögöz, Soborsin, Bancia 5 frt — 4 frt — 2 frt 50 kr. — Gy. v. 6 frt — 5 frt — 3 frt.
- XI. zóna. Csucsá, Bucsá, Homorod, Petrosény, Székelyudvarhely, Tótvárad 5 frt 50 kr. — 4 frt 40 kr. — 2 frt 75 kr. — Gy. v. 6 frt 60 kr. — 5 frt 50 kr. — 3 frt 30 kr.
- XII. zóna. Jádóvölgy, Brátka, Rév, Alsórákos, Agostonfalva, Kőpecz, Berzoza, Konop 6 frt — 4 frt 80 kr. — 3 frt. — Gy. v. 7 frt 20 kr. — 6 frt — 3 frt 60 kr.
- XIII. zóna. Eleds, M.-Telegd, Apáca, Földvár, Radna, Lippa, Mogyorós, Paulis, Gyorok 7 frt — 5 frt 30 kr. — 3 frt 50 kr. — Gy. v. 8 frt 40 kr. — 6 frt 50 kr. — 4 frt 20 kr.
- XIV. zóna. A magyar kir. államvasutak többi állomásai egész Budapestig és Brassóig személy- és vegyes vonaton I. osztály 8 frt, II-ik 5 frt 80 kr., III-ik 4 frt. Gyorsvonaton I-ső osztály 9 frt 60 kr., II-ik 7 frt, 4 frt 80 kr.

Lapunk egy tisztelt barátja szíves volt az alapárak és a zónatávolság szerint összeállítva a közlegeket, a fennebbiekben előzetes tájékoztatást adni közönségünknek, mit szíves köszönetünk mellett közlünk.

VEGYES HIREK.

— Kinevezések és személyi változások a megyei tisztviselők körében. B. Kemény Kálmán főispán F. Ina István balászfalvi j. főszolgabírónak betegeskedése folytán egy havi szabadság időt engedélyezett, a hivatalos ügyeket ez alatt Simonffy Alajos alvinczei j. szolgabíró fogja vezetni, kinek helyébe Jován Miklós tisz. szbíró lett kiküldve. Apolezán Ignác b. falvi szolgabíró állomásáról lemondván, P. o. n. g. r. á. c. z. G. é. z. a. m. á. r. v. székéi jegyző lett helyettesítve, — az árvászeki jegyzői teendőket pedig Apolezán Ignácra bizattak. A b. falvi főszolgabírói iroda átvétele f. hó 6-án történt meg. Főispán 5 mlga Abrudbánya város és a verespataki szolgabíroság hivatalainak kivételével a többi város és szbíroság hivatalait, dr. Szász Károly titkár kíséretében beható vizsgálat alá vette.

— Krizmanits Vilmos, m. k. honvédszázados, ki társadalmunknak igen kedvelt és becsült tagja volt éveken keresztül, — mint sajnálattal értesülünk, — Fogarashelyezettett át zászlóalj-parancsnoki minőségben.

— A debreczeni országos hírű dalegylet folyó hó 23-án délelőtt 10 óra 45 perckor érkezik városunkba és este az EMKE. javára hangversenyt rendez a következő programmal: 1. Hymnus — Erkelől. 2. Ünnepi dal — Huber K.-tól. 3. Pusztai élet — Zimay L.-tól. 4. Magyar népdalok — hegedűn játsza Bácz Károly. 5. Dalünnepe — Thern K.-tól. 6. „Egyes-egyedül” — Brautól. 7. Király induló — Huber K.-tól. Az egylet 61 tagjának jövevénye van jelezve. Előre felhívjuk vendégszerelő és műpártoló közönségünk figyelmét, hogy a derék dalegylet fogadása, mint a nemes czél pártolása végett. Részletesebb program később lesz megállapítva.

— A műkedvelő-társulat ma este fél 8 órakor körösetélyt rendez. — Előadatik „Cox és Box” angol bohózat, melyben közreműködnek Kiss Sároka k. a., Borsay Samu és Lengyel György. — Vincze Dánielné ó ngsa Cirner Laura k. a. zongorajátéka, a női dalkar éneke s egy kitűnő műkedvelő csinos bűvészi mutatványai képezik a műsort, mit valószínűleg tánc fog követni.

— A szárazvármegyei olvasókör f. hó 14-én könyvtára javára táncvizsgát rendez Maroszentbenedeken. Felhívjuk e buzgó törekvés pártolására az érdeklődőket, kiknek az elhagyott vidék fejlődése szíven fekszik.

— A helyi állami polgári leányiskola zárvisgálati alkalmával jutalmat nyertek: Straub Erzsé IV. o. 1 aranyat, Kovrig Tivadarné ösztöndíjából, mint a számból legjelesebb. Veress Zsuzsa IV. o. 5 frt 50 krt, Kovrig Tivadarné száz frtos alapítványából, mint a magyarok történelméből jeles növendék. Dícsérettel tüntettettek ki a számból: Gyarmathy Kamilla, Kulcsár Róza, Veress Zsuzsa, a történelmből: Gyarmathy Kamilla, Kulcsár Róza, Straub Erzsé. — Lóte Melinda III. o. egy 10 frtos arany, dr. Kovács Ödön adományából, a magyar és német nyelvben tett kitűnő előmenetelért. Kulcsár Róza IV. o. 3 ezüst tallért szép rajzáért, ifj. Gáspár János adományából. Szilágyi Ilia II. o. 2 ezüst tallér, szép rajz- és írásban tett

feltűnő előmenetelért, Gyarmahy Kamilla IV. o. a magyarok történelmének kitűnő előmenetelért, egy keresztos tallért, Kovács Gyula polgármester adományából. Krizbai Róza III. o. két ezüst tallért, Munkácsy Zsigmond adományából, ernyedetlen szorgalmáért.

— Csombordi hid terveinek s helyének megvizsgálása, Hartig kerületi felügyelő jelenlétében megtörtént. Ha pénzügyi akadályok nem lesznek, a hid jövő nyárra teljesen készen lehet; mi közgazdasági tekintetből igen fontos haladást jelez.

— Az országos képviselő-választók 1890. évi ideiglenes névjegyzéke felszólamlás végett július 15-ig, észrevétel tehető végett július 25-ig, az egyes községek előljáróinál ki van téve.

— A filloxera, amint már biztosan meg van állapítva, nemcsak Medgyesen, hanem környékén is pusztít. Erdély bortermelésének jövője kockán áll, mely biztos veszéllyel fenyeget, ha a legerélyesebb fellépés nem történik. A szőlő teljes kipusztítása s a rovaroknak a leg-erősebb székénegézzel való kiölése szükséges, bár ezerek árán is, hogy a százazereket megmentessenek. Ha ideje korán nem védekezünk, — a vész be üt vármegyénkbe is, — sőt — Medgyes után itélve — kérdés valjon foltonként nem található már fel? A legszigorúbb vizsgálatra van szükség s ezért minden szőlőtulajdonos, kinek különösen Ausztriából, németországból hozott vesszőkből állított szőlői vannak, — legbehatóbb vizsgálat alá vegye szőlőjét s ha bármi gyanus betegséget, pusztulást észlel, tegye meg gyorsan jelentését. A kormány is igen jól tenné, ha a helybeli vinczellér-képezde kitűnő igazgatóját e kérdéssel való gyakorlati vizsgálatra kiküldené.

— Miután Borsay Samu „Dal, virág és szerelem” című koringójára hirdetett előfizetés még nem vezetett kellő eredményre, ennél fogva a megjelenés határidejét folyó év aug. 1-ére halasztotta. Azon t. cz. előfizetni ohajtók, kik ez ideig előfizetéseiket nem küldötték volna be, sziveskedjenek azt minél előbb beküldeni, mert a kiállítás költséges volta nem engedi hogy töfősleges példányok nyomattassanak.

— Nyilvános számadás az EMKE. által segélyezett magyarigéni leányiskola belső felszerelése javára f. évi jún. hó 11-én Magyarigénben tartott nyári táncmulatság jövedelméről. Bevétel 92 frt 50 kr. kiadás 39 frt 99 kr. tiszta jövedelem 52 frt 51 kr. Ezen ször jövedelemhez becses felülfizetéseikkel járultak: Lukácsffy V., Jánki Lajos, dr. Boér Jenő 2—2 frt. ifj. Gáspár János 1 frt 50 kr., Tokos Sándor, Kozma Gyula, Balog Dezső, idősb Gáspár János, Deuts Simon, Konez Albert, Véghe Lajos 1—1 frt. Szász Marton 80 kr., Czövek Róbert, Bocsáth Sándor, Dumitrean körjegyző, Málnási Domokos, Kis Károly, Csuka Domokos, Egyedi János, dr. Köblös ezredorvos, Vadadi Gergelyné, Ajtai Bálint, Sántha János, Bakcsi László, Klein Nathán, dr. Magyar Károly, Demeter Samu 50—50 kr., Vadadi László 40 kr., Botos Dénes 30 krajczár. Fogadják ugy a jó lelkű résztvevők, mint a nemes keblű felülfizetők hálás köszönetüket. — Magyarigén, 1889. jún. 21-én. Az iskolai gondnokság.

KÖZGAZDASÁG.

Lépfene antrox elleni oltás technikája.

Az oltóanyagot kaucukdugóval elzárt üvegekben küldi szét részint Boutroux (F. Boutroux, Paris, Rue Vauguejin 28.) részint Schmieđ Marneffe (Schmieđ, Marneffe, Wien Alserstrasse 43.) Az anyagot az oltás előtt felrögzük s az ezen czélra készült fecskendőt közvetlen a beszerelt üvegből szívjuk tele, a már megkezdett üveget, mely 100 darab juhra, vagy 50 darab nagyobb állatra tartalmaz anyagot, még az nap felhasználjuk. A két köbcentiméteres, szétszedhető fecskendőt használt előtt és után 5% carbolos vízben és ezután forró vízben pontosan megmossuk s szárazra megtöröljük. A fecskendő csúrszál nyolcz egyenlő részre osztható; a juhok és a szopós borjúkba a fecskendő tartalmának 1/4 át, szarvasmarhába és lóba 1/4-ét fecskendezzük a bőr alá s a keletkezett kis folyadék, — gömböt ujjunkkal szétnyomjuk. Az oltási hely szarvasmarhánál a mellkas alsóhármada felső részén, a 6-ik bordaköz; lónál a nyak azon része, hová a hám nem ér, juhoknál a czomb belső felülete. A befecskendezés előtt a kijelölt helyről a szört lenyírjuk és 1/1000 sublimát oldattal a lenyirt helyen a bőrt fertőtleníttük, azután pedig tiszta vízzel még egyszer lemossuk, hogy sublimátot a bőrről ne maradjon. Nagyobb állatokon az oltást álló helyzetben végezzük, a juhokat asztalra vagy két asztalmagasságú kecskélábra helyezett deszkára a hátukra fektetjük oly formán, hogy az állat fejénél levő egyén a két első lábát és az egyik hátulsó lábát tartja, azon végtagját pedig, melyben az oltást végezni akarjuk, egy másik egyénnel tartatjuk, ki az asztal ugyanazon oldalán áll, mint a melyiken az oltó. Elegendő segítséggel 8—10 állat is fektethet a hosszú asztalon, midőn ha egy segéd a bőrt előre fertőtleníti, egy óra alatt 400 drb juhot kis ügyességgel beolthatunk. A II. oltóanyagot az első oltás után 12 nappal később, ugyanily módon, de a test ellenkező oldalán fecskendezzük a bőr alá, t. i. ha az első oltást a jobb czomb belfelületén végezzük, ugy a másodikat bal belfelületén fogjuk végezni; szarvasmarhán vagy lovon, ha az első a jobb oldalon végezzük, a másodikat a bal oldalon ugyanazon a helyen fogjuk eszközölni. A beszurási helyen kistoku vizenyő lép fel, mely duzzanat középfokban fájdalmas, 2—3 nap múlva elsimul. A beoltott állatok hőmérséke az oltást követő napon 1/100-kal emelkedik, mely hőemelkedés kisebb-nagyobb ingadozásokkal harmad, negyed napon szűnni szokott s az állat étvágya is teljesen helyreáll. Több esetben volt alkalmam tapasztalni, hogy ha az oltás tisztátalan fecskendővel, vagy a nem kellőleg desinificiált bőrről át történt, a beszurási helyen emberfej

